

HOLLUM – Jutter Gerbrand Bruin op Ameland vindt tijdens zijn jutterstochten vooral veel hout, dat bij hem thuis de kachel in gaat. „Sinds de opkomst van de containervaart vind je minder dan vroeger, toen de lading nog los werd vervoerd.”

Foto RD, Henk Visscher

Jutten blijft vaak najagen van wind

Niek Stam

HOLLUM – Van het strand word je niet rijk, waar schuwt Gerbrand Bruin uit Ameland. Jutten draait dan ook helemaal niet om geld, maar om storm en zee, en een vleugje avontuur.

Als de wind opsteekt, wordt Bruin (62) onrustig en wil hij het strand op. Vooral bij een goeie noordwesterstorm. Dan gaat de dikke jas aan en rijdt hij op zijn trekkertje van zijn huis in Hollum langs het Amelandse paardengraf de duinen in, het strand op.

Zeker als er een schip in de problemen is en uit radioverkeer blijkt dat er lading overboord is geslagen. Dan is de jacht naar mooie vondsten geopend. Met alle concurrentie van dien. Allereerst met het buureiland Terschelling, lacht Bruin. Maar ook met andere jutters. „De regel is: alles wat je boven de vloedlijn opstapelt is van jou, daar moeten anderen van afbliven. Tenzij er echt iets groots aanspoelt en iedereen een

graantje wil meepikken, zoals met die lading van honderden jassen, een paar jaar geleden. Toen leek het strand wel een vierbaansweg.”

Met een glimlach haalt Bruin herinneringen op aan de vele donkere uren aan het strand, zittend in zijn zonnovergoten achtertuin naast de middeleeuwse kerk van Hollum.

Het terras biedt uitzicht op oude perenbomen en op weilanden waarboven scholeksters scheren. Bonte lieuwen, noemt Bruin ze in het dialect van Ameland.

Aan de rand van de tuin staat een geelkoperen hek dat ooit de Griekse tanker Panagathos sierde. Die strandde in 1965 voor de Amelandse kust en heeft daar jaren gelegen. Bruin is er vaak naartoe gevaren en hield er verder onder meer een scheepsbel aan over. „De branding heeft het schip stukje bij beetje afgebroken. Het karkas ligt nog onder de waterlijn. Vorig jaar nog is er een visser op vastgelopen.”

Bruin, in het dagelijks leven machinist op de Amelandse

veerboot van rederij Wagenborg, is vergroeid met zijn eiland. En jutten hoort nu eenmaal bij de eilanders. Maar helemaal zoals vroeger is het niet meer, vindt hij. „Toen was het noodzaak. Wrakhout van een schip was brandhout voor de eilanders. Nu vind je vooral plastic, vorige week nog 120 kilo.”

Veel schatten verzamelde Bruin al in zijn schuur. Poppen, kleren, whisky, computerspelletjes en hout, veel hout. Het meeste daarvan gaat regelrecht de kachel in. Maar er is ook steigerhout bij, dat hij een enkele keer kan doorverkopen. Maar om dat laatste gaat het volgens Bruin niet. Van het strand word je niet rijk, zegt hij.

Soms vind je er wel wat

■ „Ameland at tijdenlang appels uit een angespoelde container”

lekkers. Zo hebben eilandbewoners het volgens Bruin nog steeds over die grote container met appels die twintig jaar geleden aanspoelde. Red delicious, weet hij nog. „Groot feest! Het was een veertigvoetscontainer, daar passen een hoop appels in. Ameland heeft er nog tijden van gegeten.”

De grootste vangst blijft echter afval. „Stukken net, jerrycans en heel veel plastic.” Van die nood heeft Bruin een deugd gemaakt. Met een zogeheten KIMO-kar verzamelt hij de rommel. „Die organisatie vist wereldwijd troep uit de zee, omdat bijvoorbeeld plastic bijna niet vergaat. Soms vind ik oud plastic, dan is het helemaal aangegroeid met algen. Vooral als de wind heel lang uit het noordwesten komt. In die richting schijnt een enorme massa afval in zee te drijven.”

Oudere vondsten deed de jutter ook, zoals barnsteen. De fossiele, versteende hars is afkomstig van de Doggersbank, toen daar nog bomen op groeiden. Het oranjebruine barnsteen is opvallend

licht. Bruin heeft er thuis een pot vol van. Fascinerend, vindt hij: „Dat je zulke oude dingen in handen hebt, met zo'n lange geschiedenis.”

Al met al blijft het jutten vaak najagen van wind. „Sinds de opkomst van de containervaart vind je minder dan vroeger, toen de lading nog los werd vervoerd.”

Hoeveel tijd hij ermee kwijt is, kan Bruin niet zeggen en het maakt hem ook niet uit. Het is immers geen werk? „Jutten is een levenshouding.”

Neem nou die oude stenen whiskyfles, met inhoud. Omdat die op het strand gevonden is, smaakt hij natuurlijk extra lekker. Want waar zou hij vandaan komen? En wie had die whisky liever opgedronken: een bebaarde Schotse kapitein? Het is niet de whisky alleen, blijkt uit Bruins relaas. Het is de smaak van avontuur.

Dit is het negende deel in een serie over bewoners van de Waddeneilanden.

▣ wadden.nl